

4 PLATOBNÉ SLUŽBY A PLATOBNÉ SYSTÉMY

4.1 PLATOBNÉ SLUŽBY

Oblasť platobných služieb a platobných systémov upravuje predovšetkým zákon č. 492/2009 Z. z. o platobných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o platobných službách“), ktorým bola transponovaná smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/64/ES o platobných službách. V roku 2016 začal proces transpozície novej smernice o platobných službách (smernica Európskeho parlamentu a Rady 2015/2366), ktorý bude ukončený prijatím novej zákona o platobných službách, ktorá nadobudne účinnosť začiatkom roka 2018. V roku 2016 sa začali uplatňovať niektoré spotrebiteľské ustanovenia zákona o platobných službách (napríklad presun platobného účtu) podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/92/EÚ o porovnateľnosti poplatkov za platobné účty, o presune platobných účtov a o prístupe k platobným účtom so základnými funkciami.

Súčasťou slovenského právneho poriadku v oblasti platobných služieb sú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES):

- nariadenie č. 924/2009 o cezhraničných platbách v Spoločenstve, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 2560/2001,
- nariadenie č. 260/2012, ktorým sa ustanovujú technické a obchodné požiadavky na úhrady a inkasá v eurách a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 924/2009,
- nariadenie 2015/847 o údajoch sprevádzajúcich prevody finančných prostriedkov, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1781/2006 a
- nariadenie 2015/751 o výmenných poplatkoch za platobné transakcie viazané na kartu,

ako aj opatrenie NBS č. 8/2009, ktorým sa ustanovuje štruktúra bankového spojenia, štruktúra medzinárodného bankového čísla účtu a podrobnosti o vydávaní prevodníka identifikačných kódov a opatrenie NBS č. 6/2013 o identifikátore príjemcu inkasa a registri identifikátorov príjemcov inkás.

V roku 2016 v súlade so zákonom o platobných službách NBS schválila návrh Slovenskej bankovej

asociácie neplatiť v roku 2016 príspevok bánk na činnosť Stáleho rozhodcovského súdu Slovenskej bankovej asociácie zriadeného podľa zákona o platobných službách na mimosúdne riešenie sporov, a to vzhľadom na výsledky hospodárenia tohto súdu a dostatok finančných prostriedkov na činnosť Komory pre rozhodovanie spotrebiteľských sporov z poskytovania platobných služieb.

4.2 PLATOBNÉ SYSTÉMY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

4.2.1 PLATOBNÝ SYSTÉM TARGET2 A TARGET2-SK

NBS prevádzkuje od vstupu do eurozóny komponent systému TARGET2 ako platobný systém TARGET2-SK. Rok 2016 možno z pohľadu prevádzky platobného systému TARGET2-SK hodnotiť ako úspešný a bezproblémový. Počas roku 2016 neboli v systéme TARGET2 zaznamenané výrazné incidenty, ktoré by zásadne ohrozili systém a jeho účastníkov. V tomto období nedošlo ani k problémom, ktoré by ohrozili plynulé spracovanie platieb alebo narušili samotnú prevádzku systému TARGET2 v NBS.

Okrem dennej prevádzky systému, konzultačnej podpory a pomoci účastníkom, ako aj pravidelného testovania procedúr pre obnovu činnosti, sa NBS podieľala na koordinácii vývoja, zmien, testovania a nasadzovania nových verzií programového vybavenia platformy SSP, na ktorej sa systém TARGET2 prevádzkuje. Novými verziami programového vybavenia sa do platformy SSP implementujú nové funkčnosti a zmeny, ktoré Eurosystem schváli na základe požiadaviek užívateľov systému, a tiež sa nimi odstraňujú identifikované chyby v predchádzajúcej verzii.

V roku 2016 NBS zorganizovala jedno pracovné stretnutie so zástupcami účastníkov TARGET2-SK, ktoré sa týkalo projektu T2S a ktoré bolo určené najmä pre tie inštitúcie, ktoré si plánovali otvoriť tzv. účelový peňažný účet v štvrtej migračnej vlne.

V roku 2016 Európska centrálna banka prijala usmernenie ECB (EÚ) 2016/579 zo 16. mar-

ca 2016, ktorým sa zmenilo usmernenie ECB/2012/27 o Transeurópskom automatizovanom expresnom systéme hrubého vyrovnania platieb v reálnom čase (TARGET2) (ECB/2016/6). Na základe tohto usmernenia NBS prijala:

- rozhodnutie NBS č. 9/2016 z 5. apríla 2016, ktorým došlo k novele rozhodnutia NBS č. 7/2015 o podmienkach otvorenia a vedenia PM účtu v TARGET2-SK,
- rozhodnutie NBS č. 10/2016 z 5. apríla 2016, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie NBS č. 8/2015 o podmienkach otvorenia a vedenia účelového peňažného účtu v TARGET2-SK,
- rozhodnutie NBS č. 11/2016 z 5. apríla 2016, ktorým sa novelizovalo rozhodnutie NBS č. 4/2010 o postupoch vyrovnania pre pridružené systémy TARGET2-SK v znení neskorších predpisov,
- rozhodnutie NBS č. 12/2016 z 5. apríla 2016 o všeobecných podmienkach poskytovania vnútrodenného úveru Národnou bankou Slovenska,
- rozhodnutie NBS č. 13/2016, ktorým sa zmenilo a doplnilo rozhodnutie NBS č. 10/2015 o všeobecných podmienkach poskytovania autokolateralizácie Národnou bankou Slovenska.

4.2.2 PLATBY REALIZOVANÉ PROSTREDNÍCTVOM TARGET2-SK

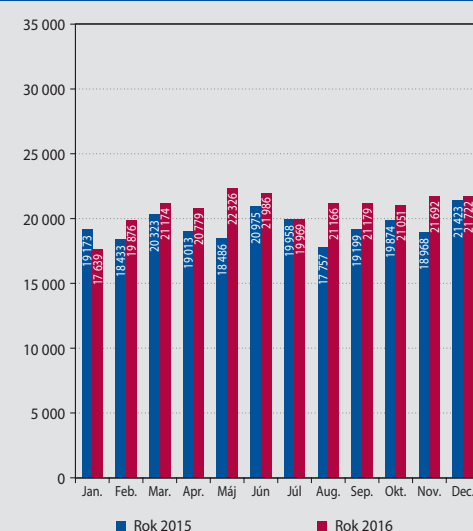
V roku 2016 bolo do platobného systému TARGET2-SK zapojených 34 účastníkov, z toho bolo 30 priamych účastníkov a 4 pridružené systémy (SIPS; Centrálny depozitár cenných papierov SR, a. s.; First Data Slovakia, s. r. o.; Národný centrálny depozitár cenných papierov, a. s.). V porovnaní s rokom 2015 došlo k zvýšeniu počtu účastníkov o jedného, keďže do platobného systému TARGET2-SK vstúpil ďalší pridružený systém, a to Národný centrálny depozitár cenných papierov, a. s. Zároveň v roku 2016 jeden priamy účastník vstúpil do systému TARGET2-SK (BPN PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, pobočka zahraničnej banky) a jeden priamy účastník bol v roku 2016 zo systému TARGET2-SK vylúčený (ERB bank, a. s.).

V roku 2016 sa prostredníctvom platobného systému TARGET2-SK uskutočnilo vyše 250 tis. transakcií v celkovej hodnote vyše 539 mld. €. Oproti roku 2015 došlo k rastu počtu uskutočnených transakcií o 7 % (takmer 17 tis. transakcií) a k poklesu hodnoty spracovaných transakcií

oproti predchádzajúcemu roku o takmer 8 % (47 mld. €).

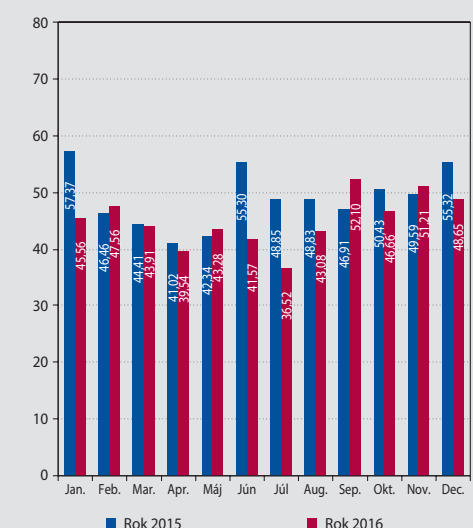
V roku 2016 mal TARGET2-SK 257 prevádzkových dní. Denne sa v systéme spracovalo v priemere 975 platobných transakcií v celkovej hodnote takmer 2 099 mil. €.

Graf 23 Porovnanie počtu platieb spracovaných v TARGET2-SK v rokoch 2015 a 2016

Zdroj: NBS.

Graf 24 Porovnanie hodnoty platieb spracovaných v TARGET2-SK v rokoch 2015 a 2016 (mld. EUR)

Zdroj: NBS.

Podiel počtu klientských a medzibankových platieb spracovaných v roku 2016 bol v pomere 74:26, v prospech klientských platieb. Z hľadiska hodnoty spracovaných platieb bol podiel klientských a medzibankových platieb v pomere 7:93, teda výrazne v prospech medzibankových platieb.

V roku 2016 bolo do systému TARGET2 zapojených 25 krajín Európskej únie, pričom došlo k zvýšeniu počtu oproti roku 2015 o jednu krajinu (Chorvátsko). Z hľadiska štruktúry smerovania platieb zaslaných účastníkmi TARGET2-SK v roku 2016 bolo 45,14 % všetkých platieb domácich, 49,27 % smerovalo príjemcom do eurozóny a 5,59 % smerovalo mimo eurozónu. Ukazovateľ hodnoty zaslaných platieb v pomere 60:40 vzniká v prospech platieb do eurozóny.

4.2.3 PLATOBNÝ SYSTÉM SIPS

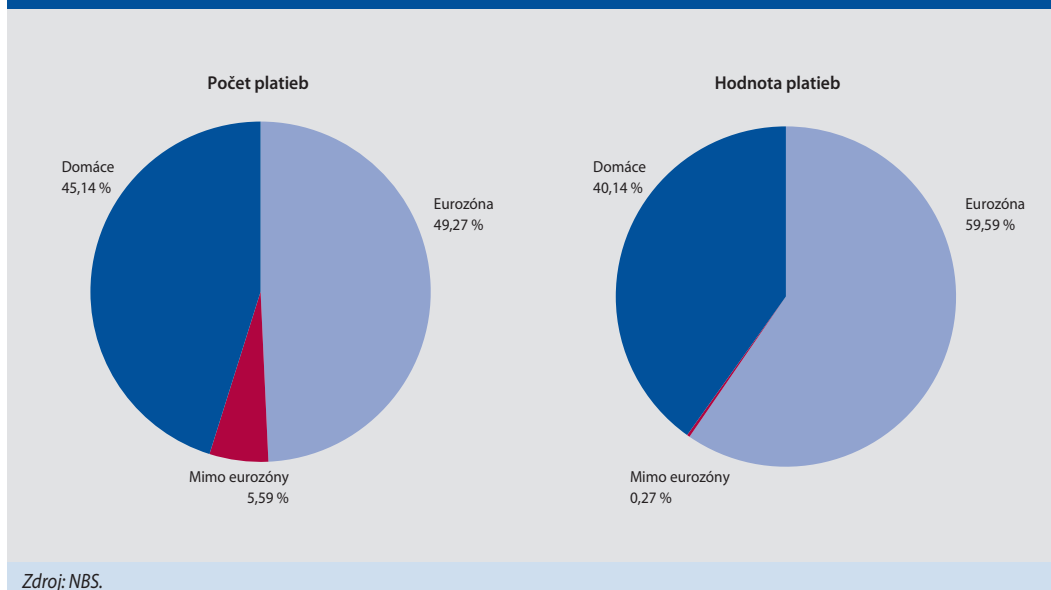
Retailový platobný systém SIPS v priebehu roka 2016 kontinuálne zabezpečoval spracovanie a klíring klientských platieb v eurách. Išlo predovšetkým o domáce, ako aj cezhraničné SEPA úhrady a SEPA inkasá v medzinárodnom formáte XML. Spracovanie cezhraničných SEPA úhrad a SEPA inkas bolo zabezpečené prostredníctvom cezhraničného paneurópskeho klíringového domu – systému STEP2, ktorého je NBS priamym účastníkom.

Spracovanie a klíring platieb v platobnom systéme SIPS prebiehal v roku 2016 rovnakým spôsobom ako v predchádzajúcich rokoch, každý prevádzkový deň v niekoľkých klíringových cykloch. Záväzky a pohľadávky účastníkov SIPS z výsledkov jednotlivých klíringových cyklov boli finančne vyrovnávané v platobnom systéme TARGET2-SK, ktorého je platobný systém SIPS pridruženým systémom. Počas roka 2016 neboli v prevádzke zaznamenané závažné incidenty, ktoré by významným spôsobom ohrozili spracovanie a klíring platieb alebo narušili prevádzku platobného systému SIPS.

Na základe požiadavky bankového sektora a v súlade s rozhodnutím Bankovej rady NBS bola od januára 2016 účastníkom platobného systému SIPS sprístupnená nová služba – spracovanie cezhraničných SEPA inkas typu B2B (z anglického business to business). V rámci SEPA platobných nástrojov ide o špeciálny typ inkasa určený na vzájomné inkasovanie medzi podnikmi.

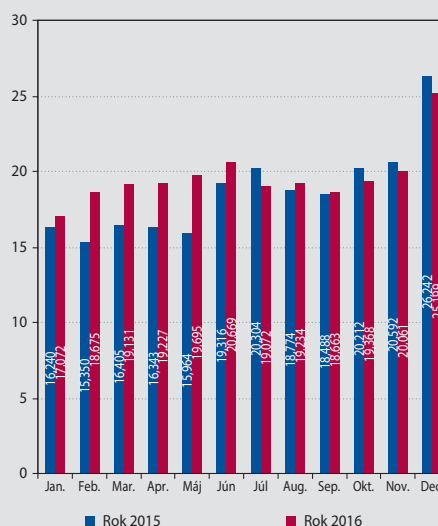
NBS v roku 2016 pokračovala v spravovaní registra identifikátorov príjemcov inkas (tzv. register CID-ov), ktorý prevzala od Slovenskej bankovej asociácie v roku 2013. CID slúži na jednoznačnú identifikáciu príjemcu SEPA inkasa, ktorým môže byť fyzická alebo právnická osoba. Ku koncu

Graf 25 Štruktúra smerovania platieb zaslaných účastníkmi TARGET2-SK v roku 2016

Graf 26 Porovnanie počtu transakcií uskutočnených v SIPS v rokoch 2015 a 2016 (mil.)

Zdroj: NBS.

Graf 27 Porovnanie hodnoty transakcií uskutočnených v SIPS v rokoch 2015 a 2016 (mld. EUR)

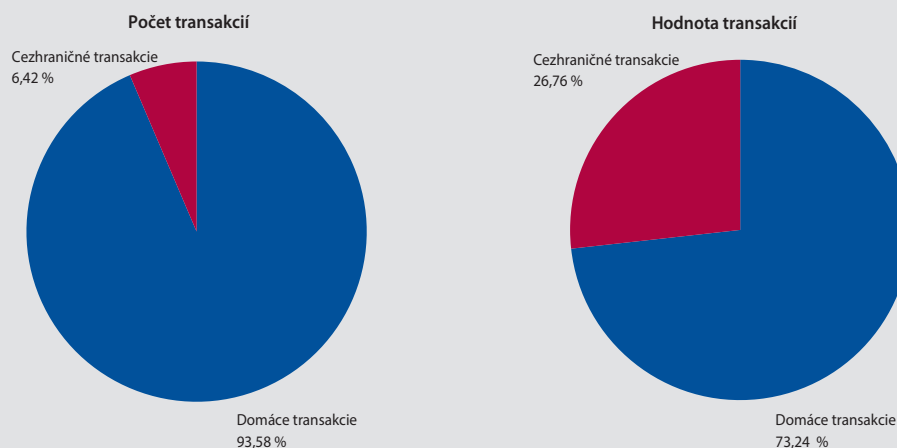
Zdroj: NBS.

roka 2016 NBS evidovala takmer 420 aktívnych príjemcov inkás.

4.2.4 PLATBY REALIZOVANÉ PROSTREDNÍCTVOM SIPS

V roku 2016 bolo do platobného systému SIPS zapojených 26 priamych účastníkov, čo znamenalo, že sa ich počet oproti predchádzajúcemu roku zvýšil o jedného účastníka.

V roku 2016 bolo prostredníctvom platobného systému SIPS uskutočnených takmer 217 mil. transakcií. Oproti predchádzajúcemu roku išlo o nárast o 5,45 %. V rámci platobného systému bolo počas roka prevedených takmer 236 mld. €, čo v hodnote spracovaných prostriedkov zodpovedá minuloročnému trendu nárastu, tentoraz o 5,28 %.

Graf 28 Podiel domácich a cezhraničných transakcií v SIPS v roku 2016 (%)

Zdroj: NBS.

Počty a hodnoty spracovaných transakcií zahŕňajú okrem domácich transakcií aj transakcie uskutočňované cezhranične prostredníctvom paneurópskeho systému STEP2. Podiel cezhranične uskutočnených transakcií je vo vzťahu k domácim transakciám výrazne nižší. Z celkového počtu transakcií tvorili cezhraničné transakcie 6,42 %, v hodnotovom vyjadrení bol ich podiel 26,76 %.

4.2.5 PLATOBNÉ KARTY

Ku koncu roka 2016 bolo na Slovensku vydaných 5 495 791 bankových platobných kariet, čo predstavovalo oproti predchádzajúcemu roku celkový nárast o 3,61 %. Nárast bol zaznamenaný aj čo sa týka vydávania platobných kariet celkovo. Prostredníctvom platobných kariet bolo na Slovensku v danom roku uskutočnených vyše 419 mil. transakcií v celkovej hodnote takmer 22 mld. €. V počte transakcií oproti predchádzajúcemu roku bol nárast o 14,2 %, v hodnote transakcií išlo o nárast o necelých 7 %. Tento trend zodpovedá krivkám rastu z predchádzajúceho roka.

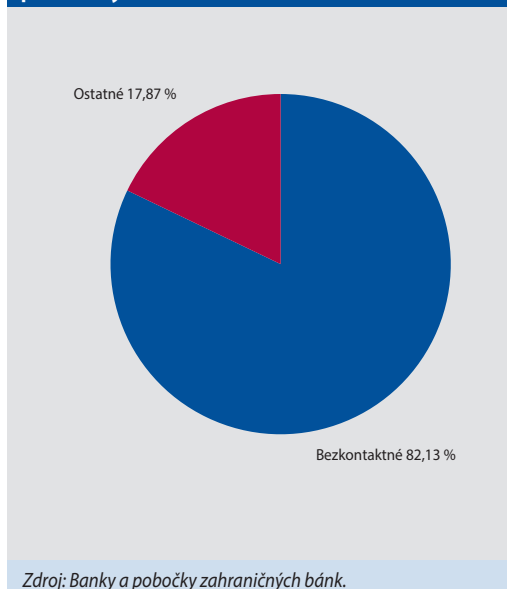
Počet bankomatov sa v roku 2016 zvýšil o 27, čím sa celkový počet zvýšil na 2 765. Pri platobných termináloch došlo v roku 2016 k zvýšeniu počtu terminálov, a to na 53 071 terminálov, čo bolo oproti predchádzajúcemu roku o 3 467 viac.

BEZKONTAKTNÉ BANKOVÉ PLATOBNÉ KARTY

V roku 2016 vzrástol počet bankových platobných kariet umožňujúcich bezkontaktný prevod o 14 %, čím dosiahol 82 % z celkového počtu bankových platobných kariet. Počet transakcií uskutočnených bezkontaktné sa v roku 2016 oproti predchádzajúcemu roku zvýšil zo 100,74 mil. na 157,4 mil. transakcií, čo je nárast o viac ako 56 % (na porovnanie v roku 2015 išlo o takmer stopercentný nárast). V hodnote transakcií išlo o 58 %-ný nárast prevedených prostriedkov oproti viac ako stopercentnému nárastu zaznamenanom v predchádzajúcom roku (z 1 338,8 mil. € v roku 2015 na 2 116,24 mil. € v roku 2016).

Pokiaľ ide o bezkontaktné bankové platobné karty, Slovensko patrí ku krajinám s ich najrozšírenejším používaním. Svedčí o tom aj ich nárast vo všetkých kategóriách, t. j. v ich celkovom počte, počte a hodnote transakcií týmito kartami.

Graf 29 Podiel bezkontaktných bankových platobných kariet v roku 2016

4.3 SPOLUPRÁCA S MEDZINÁRODNÝMI FINANČNÝMI INŠTITÚCIAMI V OBLASTI PLATOBNEHO STYKU

HODNOTENIE SSS A ICH LINIEK

V septembri 2013 Eurosystem publikoval nový rámec (User Assessment Framework – UAF) na hodnotenie systémov zúčtovania a vyrovnania obchodov s finančnými nástrojmi (Securities Settlement Systems – SSS) a ich liniek, na základe ktorého sa SSS a linky hodnotia a prehlasujú za vyhovujúce podľa štandardov na ich použitie v úverových operáciách Európskeho systému centrálnych bánk.

Na základe tohto rámca bolo v roku 2016 spustené hodnotenie nového depozitára – Národného centrálného depozitára cenných papierov, a. s. (NCDPCP) podľa Princípov pre infraštruktúry finančného trhu CPSS-IOSCO – Principles for financial market infrastructures (PFMI) a podľa štandardov User Addendum. Hodnotiaci proces bude ukončený v priebehu roku 2017.

V roku 2016 bol hodnotený aj Centrálny depozitár cenných papierov, a. s. (CDCP) a posudzované boli zmeny, ktoré sú vyvolané na strane depozitárov z dôvodu ich migrácie do TARGET2 Securities. Závety z tohto hodnotenia budú známe a odkonzultované s CDCP v roku 2017.

EUROSYSTEM, TARGET2 SECURITIES

V roku 2016 pokračovala migrácia ďalších centrálnych depozitárov cenných papierov do TARGET2 Securities (T2S) v zmysle upraveného Programového plánu. Využívať služby T2S začali subjekty druhej a tretej migračnej vlny. V roku 2016 tak úspešne prebehla migrácia ďalších siedmich depozitárov – v marci: Interbolsa (Portugal), National Bank of Belgium Securities Settlement System (NBB-SSS), v septembri: Euroclear France, Euroclear Netherlands, Euroclear Belgium, VP Lux a VP Securities. Počnúc migráciou tretej vlny v septembri 2016 dosiahol objem spracovávaných transakcií v T2S 45 % z celkového očakávaného objemu, ktorý sa má dosiahnuť po migrácii finálnej vlny v septembri 2017. Subjekty štvrtej a finálnej migračnej vlny pokračovali v testovaní migrácie. Subjekty štvrtej migračnej vlny, ktorej súčasťou je aj CDCP, a. s. začínajú využívať služby T2S od 6. februára 2017.

Prevádzka T2S bola aj v roku 2016 stabilná, a prevádzkové chyby, ktoré sa objavili, sa dариlo úspešne riešiť. Eurosystem pokračuje v dialógu s trhom aj prostredníctvom špecializovaných stretnutí „focus session“. Cieľom dialógu je zabezpečiť optimálne využívanie platformy T2S.

Pokračovala harmonizácia poskytovania služieb a národných postupov, ktorá bude naďalej jednou z prioritných tém dialógu. Eurosystem uvažuje aj o podpore ďalšieho rozvoja trhových infraštruktúr a pripravuje nové témy rozvoja: okamžité platby, konsolidácia T2 a T2S a európsky systém riadenia kolaterálu.

Eurosystem prijal na obdobie najbližších rokov stratégiu ďalšieho rozvoja trhových infraštruktúr, pričom sa zameril na prípravu riešení pre okamžité platby, konsolidáciu T2 a T2S a Európsky systém riadenia kolaterálu (ECMS). Uvedená stratégia bola nazvaná „Vision 2020 for market infrastructure and payments“. Cieľom je harmonizácia, prehĺbenie integrácie európskeho trhu, dosiahnutie úspor nákladov prostredníctvom technickej konsolidácie, a tiež predstaviť nové služby pre finančné trhy Európy. Vision 2020 nadväzuje na pripravovanú Úniu kapitálových trhov (CPU – Capital Market Union) – iniciatívu Európskej komisie.

Cieľom projektu okamžitých platieb je zabezpečiť existenciu aspoň jedného celoeurópskeho riešenia, ktoré bude ponúkať okamžité platby (24/7/365) v eurách. Eurosystem analyzuje aj možnosť poskytovať vyrovnanie platieb nepretržite.

Projekt konsolidácie T2 a T2S rieši možnosti synergie T2 a T2S, pričom očakáva technickú a funkčnú konsolidáciu oboch infraštruktúr, konsolidované harmonizované riešenia pripojenia k obojstranným štruktúram a tiež možnosti poskytovania nových služieb RTGS.

Cieľom projektu ECMS je vytvoriť spoločný európsky systém riadenia kolaterálu pre efektívnejšiu mobilizáciu kolaterálu pre menové operácie Eurosystemu. ECMS má poskytovať iba také služby, ktoré sú harmonizované na úrovni Eurosystemu. Ostatné budú musieť byť naďalej poskytované lokálnymi CMS systémami.

5 ŠTATISTIKA

Národná banka Slovenska metodicky pripravuje, zbiera, zostavuje a zverejňuje širokú škálu štatistík, ktoré slúžia na zabezpečenie výkonu jednotnej menovej politiky eurozóny, stability finančného systému Slovenskej republiky, iných činností Európskeho systému centrálnych bánk (ESCB), Európskeho výboru pre systémové riziká (ESRB), Eurostatu, Banky pre medziná-

rodné zúčtovanie (BIS) a iných medzinárodných inštitúcií. Údajová základňa je tvorená údajmi finančných aj nefinančných subjektov. Tieto štatistiky využívajú okrem interných používateľov NBS aj účastníci finančných trhov, subjekty verejnej správy, médiá a v neposlednom rade aj široká verejnosť.